
Zabytek miesiąca - TYTA, TITKA TUBA

Na Górnym Śląsku mali uczniowie w pierwszym dniu szkoły otrzymywali tyty, titki, tuby, czyli papierowe, kolorowe różki,

1 września każdemu kojarzy się z rozpoczęciem nowego roku szkolnego. Jest to szczególny dzień dla dzieci, które rozpoczynają swą edukację szkolną. Często trema, niepewność, strach przed nowym towarzyszem pierwszoklasistom idącym pierwszy raz do szkoły. Aby złagodzić te emocje na Górnym Śląsku mali uczniowie w tym dniu otrzymywali tyty, titki, tuby, czyli papierowe, kolorowe różki, które rodzice, dziadkowie, chrzestni wypełniali słodyczami bombonami, szolkami i inkszymi paskudami. Zwyczaj ten pochodzi z terenu Niemiec, gdzie odnotowano go już w 1817 roku. Na Górnym Śląsku przyjął się w okresie międzywojennym. Funkcjonuje również w Wielkopolsce, na Warmii i Mazurach, czyli na terenach na które duży wpływ miała kultura niemiecka. Na pozostałych obszarach Polski zwyczaj ten jest nieznany, chyba, że mieszkają tam ludzie pochodzący ze Śląska. Takie zjawisko odnotowali etnografowie krakowscy.

Tyta swym kształtem i ideą nawiązuje do mitologicznego rogu obfitości. Według mitu greckiego był to złamany róg kozy Amaltei, karmicielki Zeusa, który miał moc ciągłego napełniania się jedzeniem. Kolorowe papiery zdobiące tyty często przedstawiają bohaterów ulubionych bajek. W zbiorach Muzeum w Raciborzu znajduje się kolorowa tyta z Raszczyc, pochodząca z lat 70. XX wieku. Mamy również archiwalne fotografie, przedstawiające dzieci z tytami. Na fotografii wykonanej na kliszy szklanej przez tworkowskiego fotografa Buczka w latach 30. XX stulecia widzimy radosną dziewczynkę, trzymającą w rękach tytę. Mała elegantka do zdjęcia założyła piękną sukienkę, torebkę i tornister. Przy nim wisi gąbka do wycierania tabliczki, na której dzieci uczyły się pisać. Druga fotografia wykonana została w 1961 roku w Rudach. Przedstawia chłopca w galowym ubranku – garniturku i białej koszuli z kołnierzykiem, który z dumą trzyma wypełnioną cukierkami tytę z celofanem. Na odwrocie widnieje wykaligrafowana dedykacja Kochanej Babci i Dziadkowi z okazji rozpoczęcia pierwszego roku szkolnego, swoją podobiznę ofiaruje Miruś. Rudy, dnia 1.IX.1961 r.

Wszystkim pierwszoklasistom życzymy wielkich tyt, pełnych słodyczy, pięknych i ciekawych dni spędzonych w szkole.

A jak wyglądały przybory szkolne, podręczniki i nauka w dawnych szkołach, można przekonać się na czwartkowym spotkaniu z zabytkami w dniu 28.09.2023 r. o godz. 18 w budynku ekspozycyjnym przy ul. Chopina 12. Serdecznie zapraszamy!